

УДК 008.001.76

К. М. Кириленко

кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії

Київського національного університету культури і мистецтв

ДІАЛЕКТИЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК ТРАДИЦІЇ Й НОВАТОРСТВА ЯК СУТНІСНА РИСА ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Термін «традиція», що в перекладі з лат. tradition означає «передача», «передавання», широко використовується в науковій літературі. Стародавні римляни користувалися цим словом тоді, коли йшла мова про необхідність передавання комусь чогось: чи то матеріального предмета, чи то людини (коли йшла мова про видання заміж доньки), чи то певного вміння. Це поняття, що використовується в найрізноманітніших контекстах, охоплює собою й окремі культурні форми, і змістові комплекси (певні норми поведінки, які володіють певною цінністю, чи форми свідомості). Утім традиція існує не лише у своїй, так би мовити, музейній формі, вона завжди засвоюється новими поколіннями чи, навпаки, відкидається ними, у тій чи іншій формі вона опрацьовується нащадками. Тому традиція перебуває в постійному діалектичному взаємозв'язку з новаторством. Це базове для філософії, культурології, мистецтвознавства та низки інших дисциплін поняття вивчало багато науковців, приділяючи увагу як розгляду сутності одного чи іншого поняття, так і вивченню механізму їхньої взаємодії. Для сьогодення актуальним є з'ясування їхньої взаємодії, а також тієї ролі, яку ця взаємодія відіграє у творенні сучасності, формуванні її сутнісних принципів.

Суттєвий науковий доробок із вивчення цієї проблеми міститься у працях філософів неklasичної філософії, хоча, безперечно, можна прослідкувати генезу вивчення взаємодії традиції та новаторства, а також ролі цієї взаємодії для культурного поступу людства, від античних філософів, при цьому цікавим і красномовним буде порівняння цього доробку з східною традицією філософування й підходами, що традиційно закріпились у ній та промовисто обґрунтовані в окресленні особливої ролі традиції та новаторства як її модифікації, а не спрощення чи доповнення. Варто посплатися на праці Г. Гадамера («Істина та метод»), І.Г. Гердера («Ідеї до філософії історії людства»), Р. Генона («Нариси по традиції та метафізику»), В. Біблера («Від науковчення до логіки культури»), Д. Благого («Традиція в історії культури»), а також роботи останніх десятиліть Є. Шацького («Утопія та традиція»), В. Власової, М. Зав'ялова й ін. І. Гердер розглядав традицію як культуру, як досвід, що передається людством; А. Спіркін підкреслював здатність традиції до розвитку; такі дослідники, як В. Власова, М. Зав'ялова, В. Плахова, Н. Солнцева, визначали соціальні функції традиції; А. Зись, А. Каменський вивчали вплив традиції на створення творів мистецтва, а також на їх сприйняття; Б. Бернштейн і В. Бичков з'ясовували феномен колективної традиції, зокрема, у середньовічному мистецтві; Е. Шацький у своїх працях систематизував різноманітні підходи до визначення традиції; у дослідженнях В. Алпатова, І. Богуславської, Ю. Колпинського, В. Лазарева, М. Неклюдової, Ц. Нессельштрауса, Д. Сараб'янова й ін. розглядається діалектика традиції та новаторства на прикладі вивчення взаємодіючих різних мистецьких стилів і напрямів. Попри немалий науковий доробок у вивченні цієї теми, невивченою залишається роль, яку взаємодія традиції й новаторства відіграє нині, зокрема, в інноваційній культурі, під якою розуміють і певний тип культури сучасності, і певну культурну форму.

Метою статті є вивчення взаємодії традиції та новаторства як укоріненого в культурі двигуна історико-куль-

турного поступу, обґрунтування їхнього фундаментального значення для сучасної культури, розгляд цієї взаємодії як визначальної сутнісної риси інноваційної культури.

Традиція, яка постає як спосіб буття й відтворення культурного спадку, як наскрізна лінія культурної еволюції людства, наявна в різноманітних аспектах життєдіяльності людства. Говорять про традицію в культурі, науці, мистецтві, релігії. Традиція може також охоплювати собою різноманітні за кількістю співтовариства людей, так постає диференціація традицій на загальнолюдські, народні, національні, групові та індивідуальні. Незалежно від того, про який контекст предствалення цього поняття йде мова, у традиції можна прослідкувати наявність деяких визначальних для неї характеристик. Насамперед повторюваність, оскільки традиція обов'язково має тиражуватися, закріплюватися й мати якомога більше репродукувань. Окрім цього, традиція завжди має вибіркового характеру, вона належить не до логіко-теоретичного розуму, а до так званого «мотиваційного складника свідомості індивіда» [1], оскільки традицією є не реалізація структурних компонентів (наприклад людської думки), а вибір і засвоєння після свідомого вивчення та опрацювання деякого матеріалу, запозиченого ззовні (якщо мова йде про традицію індивідуальну, то таким зовнішнім контекстом буде попередній досвід індивіда). Традиція характеризується також багатозначністю, вона може бути по-різному засвоєна, витлумачена, інтерпретована. У традиції має місце деяка «авторитарність» у контексті наявності й домінування авторитетів (зовнішніх чи внутрішніх), думка яких є завжди визначальним фактором для засвоєння традиції. Тут варто одразу розрізнити традицію, що має стихійний характер, у ній визначені характеристики, наявні імпліцитно, і її навряд чи можна вважати традицією в повному філософському значенні цього поняття, і традицію, яка є свідомим опрацюванням та засвоєнням попередніх культурних змістів і форм. Традиція завжди акумулює в собі певний «код» попередньої культури (її систему норм, звичаїв, світоглядних принципів і цінностей тощо), ця система кодування може відбуватися чи за моделлю евклідової геометрії, коли засвоюється тільки визначальне та головне, чи за моделлю східного типу трансляції культури, коли увага приділяється особливому й атипичному насамперед, але таке кодування завжди має місце. Традиція постає як посередник, провідник культурних змістів і культурного стрижня людства, це комунікатор між поколіннями, архіватор здобутого досвіду, через традицію як запитання, що ще не отримало своєї відповіді, передається програма дій майбутнім поколінням від їхніх попередників. «... традиція постає як необхідна умова збереження, спадковості, стійкості буття, ... початком формування ідентичності людини, соціальної групи та всього суспільства» [1, с. 178]. Традиція в найпростіший спосіб себе відтворює через звичаї, обряди, ритуали, які через багаторазове повторювання й тиражування засвоюються без особливих зусиль і регулярно закріплюються. Як приклад варто вказати на особливу роль, яку відводить ритуалу конфуціанство, та на ту культуруотримувальну роль, яку воно при цьому відіграє для всієї конфуціанської цивілізації, не лише в Китаї, а й у В'єтнамі, Кореї, Сингапурі. Особливу роль при трансляції змістів через традицію часто мають символічні тексти і знаки, які відіграють тавтологічну роль. Тантри чи мантри – це короткі вислови,

зміст яких має бути досягнутий не через розуміння, а через багаторазове повторювання, за якого в людину входить той енергетичний духовний потенціал, який у них закладено. (Пригадаймо, наприклад, буддизм варджраїни, який ще називають тантричним буддизмом саме за особливе ставлення до тантр). Минуле, яке через традицію проростає, є не мертвим баластом, а конструктивним елементом майбутнього, у традиції вже потенційно закладена здатність до відтворення, здатність долання «смерті». «... твір сягає своїм корінням далекого минулого, – писав М. Бахтін. – Великі твори літератури готуються століттями, у час їх створення лише знімаються достиглі плоди тривалого та складного дозрівання» [2, с. 331].

Так, традиція є консервацією минулого, його одою, є символом незмінності, коли, як казав Фауст у Гете, «О зупинися мить, бо ти прекрасна!», але коли в ній домінує лише ретроградний зміст, коли збереження чогось відбувається не із позицій майбутнього, а із позицій минулого, традиція тоді є символом відставання й занепаду. Традиція, яка не рефлексивно прив'язана до минулого, про що писав К. Мангейм, яка консервує минуле та міфологізує його, замикаючи на самому собі, яка агресивно налаштована до змін і модернізації, перестає бути традицією. Вона стає прахом. (Традиція як ретроградна сила, що веде боротьбу проти прогресивного нового, може перетворитися в традиціоналізм, за якого особливу цінність має не певна традиція, настанова, норма, а культ старого як такого, принцип незмінності й непопорушності.)

Середньовічна карнавальна культура, як про це, зокрема, вказує М. Бахтін, створила образ вагітної смерті, який дуже влучно засвідчує амбівалентність традиції як такої. Традиція є ембріоном народження нових культурних змістів, нової культурної ідентичності, яка, у свою чергу, є ембріоном нової традиції. Недаремно втрата традиції, утрата пам'яті й буквально, і в найширшому сенсі як колективної пам'яті дуже трагічно переживалася людиною, як архетип цього почуття можна розглядати есхатологічне вчення, що часто є не пропагуванням неминучості кінця історії, а застереженням людству від цього сценарію, деякою антитупією – розповіддю про те, що може бути, але не має статися. Традиція є рівноправним учасником діалогу культур, старого та нового. Традиція – це тїнь, потаємний зміст, який містить у собі все нове. Відомою є демаркація, яка в язичницьких релігіях використовується для ідентифікації потойбічного світу: усі його мешканці не мають тіні, якщо показуються в людській подобі. Якщо пригадати пізніше постале уявлення про зло як порожнечу, то образ викристалізовується такий: без традиції немає сьогодення, немає майбутнього, немає життя. Йоганес Гейзінга писав: «Марнослава й безупинна гонитва за чимось абсолютно новим і заперечення старого з порогу лише тому, що воно старе – це настанова, типова тільки для незрілих і пихатих умів. Здоровий дух не боїться брати з собою в дорогу вагомий вантаж цінностей минулого» [6, с. 257].

Складний взаємозв'язок традиції й новаторства можна прослідкувати в розвитку літературних напрямів і стилів. У кожному новому напрямі має місце одночасне заперечення попереднього та ремінісценція із більш раннім. Так, мистецтво Відродження заперечило доробок середньовічного і звернулося до античного спадку (за порівнянням Ж. Ле Гоффа, наведеним у його творі «Цивілізація середньовічного заходу», доба Середньовіччя продовжувала ткати тканину, заправлену до ткацького верстату ще античними мислителями); бароко є деяким поверненням до середньовічного спіритуалізму; сентименталісти, які заперечують раціоналізм і нормативність класицизму, повертаються до літератури середніх віків; реалізму XIX ст. часто є близькою поетика романтизму й раціоналізму просвітителів; модерністи критично оцінюють мистецтво

ренесансу, але часто звертаються до середньовічного. Футуристи, опонуючи реалізму, були близькими до мистецьких засад бароко. І це не поодинокі приклади.

Нове життя, яке потенційно закладене у традиції, що, як зазначалося, є не культом Танатоса (бога смерті), а прагненням до відтворення, до творення нових змістів, має бути виявлене в ній шляхом засвоєння та опрацювання традиції, шляхом розвитку, доповнення її новаторським змістом. Новаторство є творенням нового, пошуком раніше не існуючого в той чи інший спосіб. Проблема творення нового не раз була предметом вивчення як філософії, так і психології мистецтва. Пригадаймо, представники німецької класичної філософії (І. Кант, Г. Гегель) виникнення нового та неповторного в мистецтві пов'язували з реалізацією таланту й виявом геніальності. У XX ст. формується нова інтегративна наука про вивчення творчого мислення, про методологію здобуття нового в різних сферах пізнання – еристика, залежно від напрямку її дослідження говорять про наукову, юридичну, інженерну, педагогічну тощо еристику.

Важливість новаторських форм і змістів становить сутнісну рису західного типу культури, батьківщиною якого була антична культура. Настанова цієї традиції на нові форми і змісти, а також їхню боротьбу із застарілим своїми коренями проростає в образі Прометея, який кидає виклик богам, а потім рефреном проходить через усі епохи, більшою чи меншою мірою даючи про себе знати. Антична та середньовічна культурна традиція переважно містить у собі домінанту традиції, незважаючи на те що як в одну, так і в іншу епоху виникають нові культурні форми і змісти, поява християнства – яскраве тому свідчення. Утім усе нове, що виникає в цих історико-культурних типах, виникає з метою архівації наявного чи створення того, що буде його збереженням і відтворенням. Починаючи від доби Відродження, новаторство відвойовує свої позиції. Потреба нового, настанова на зміну наявного, розширення раціонального логіко-теоретичного дискурсу, одним із інваріантів якого є культурно-мистецьке лоно, стають домінуючими цінностями людства. Класична традиція філософування, яка мала свою пряму транскрипцію в культурі й мистецтві, намагалася урівноважити дуалізм традиції та новаторства, здійснюючи акценти то на одному полюсі в цій парі понять, то на іншому. (Так, для романтизму як мистецького стилю пріоритетною цінністю було новаторство, у вияві якого мала протести традиція, яка ще не закрестилася й тому має свій енергетичний потенціал. А для класицизму традиція відігравала домінуючу роль, усе нове мало бути здійснене лише в її лоні, те, що виходило за її межі, мало бути подолане. У конфлікті почуття й обов'язку перемагала розсудковність останнього). Посткласична світоглядно-мистецька парадигма сформувала найрадикальніше в західній культурі ставлення до традиції, її проголосили гальмом розвитку, перешкодою на шляху всезагального оновлення мистецтва. Новаторство як антитеза традиції, що не дає здійснитися новому, свого найповнішого вияву набуло у світоглядних постановах і стилістичних засобах мистецтва авангарду. Утім традиція імпліцитно була представлена й тут. Некласична філософія та мистецтво продовжили розвивати спадок класичної культури тією мірою, що взяли до власної уваги все табуйоване попередниками, усе, що перебуває за сферою раціонального, існує поза системно-логічним розумінням. Намагання змінити світ на краще, віднайти більш досконалі форми, нові рецепти вирішення нових проблем апіорі має на меті зреалізувати будь-що нове; виклик людям, світу й Богу – у природі новаторства. Шлях людства скрижальями своєї історії є шлях новаторського поступу. Нове поволи відвойовує все нові й нові площини для власної реалізації, починаючи від ціннісно нейтральних контекстів, від удосконалень засобів праці

та матеріально-технічних нововведень, сягаючи в наш час усвідомлення можливості й необхідності змін у соціальному, політичному, моральному, світоглядному середовищі водночас. На природу новаторства в індустріальному суспільстві вказував, зокрема, Д. Белл, на думку якого, класична культура епохи індустріального суспільства має дуалістичний характер, вона є новаторською у виробничій сфері і традиційною у сфері невиробничій. Постіндустріальне суспільство, структури якого потужно розвиваються нині, долає цей дуалізм, розмиває кордони, ним проголошені.

Новації проникають у всі сфери життя суспільства та людини, аж до того, що з другої половини ХХ ст. новації у своїй уже трансформованій формі, у вигляді інновацій стають не лише домінуючою соціокультурною настановою, трендом часу, вони стають також особливою професією (пошлімося, хоча б на так звані венчурні фірми, які спеціалізуються на відкритті нових технологій, а також нових ринків). Технічні можливості, здобуті сучасним людством, усе більше й більше ставлять під сумнів самодостатність будь-яких новацій, зміна заради зміни, заради нового як такого стає все більш і більш проблематичною, демонструючи все більш очевидну абсурдність цієї настанови. Глобальні проблеми людства яскраво засвідчили недосконалість лише технічно й технологічно зорієнтованої цивілізації. Самодостатність нового все більше й більше ставиться під сумнів, усе більше культивується те, що не зазнало змін (від природних продуктів харчування до природних артефактів як довершених мистецьких форм), культ архаїки, міфологізація сучасної культури аж до створення власних міфологем (того, що не змінюється та тиражується), – яскравий тому приклад. Принцип холізму, сформульований ще в 1926 р. Яном Смутсом і обґрунтований Д.С. Холдейном у 1931 р. обґрунтовує цілісність світу: будь-яке ціле є більшим за суму його частин, існує так званий «фактор цілісності». Кібернетична теорія У. Ешбі обґрунтувала недосконалість штучних систем, яка укорінена в законі необхідного різноманіття, згідно з яким ступінь різноманітності будь-яких штучних систем нижчий за природні, створені еволюційним способом. Синергетика як міждисциплінарна наука зайнялася вивченням процесів самоорганізації в системах різної природи, положеннями теоретичної фізики обґрунтовуючи той факт, що в деякому цілому можуть з'явитися властивості, якими не володіє жодна з його частин, синергетика вивчає дисипативні нелінійні системи, які далекі від рівноваги й у яких відбувається постійний енергетичний обмін як між власними частинами, так і з середовищем. Теорія коеволуції П. Ерліха та П. Рейвена як теорія про зміну об'єкта, пов'язана зі зміною пов'язаного з ним іншого об'єкта, визначає механізм взаємозумовлених змін складників певної системи, яка перебуває в стадії розвитку. Ця теорія обґрунтовує поєднання і взаємозумовленість штучного та природного.

Можемо сміливо зазначити, що настанова на самодостатність нового давно відійшла в минуле. Як це не парадоксально, у сучасному технічному й технологічному світі новації «помирають», помирають, щоб відродитися в більш досконалішій формі, у формі інновацій. Етимологічно термін «інновація» може бути виведений від поєднання префікса «ін», що означає заперечення, і «новація». Інновація є таким запереченням нового, за якого все, що створюється, не є радикально відмінним, відмежованим від існуючого, власне, від традиції. Інновації – це сучасна відповідь на гармонію традиції й новаторства, якої інтуїтивно прагла класична парадигма культури, про яку писав Ніцше як про гармонію аполлонівського та діонісійського начал, за якою так ностальгує сучасність, яку так наполегливо хоче віднайти.

Існує дуже багато визначень інновацій, у цьому розмаїтті пошлімося на законодавця. «Інновації, – згідно

із Законом України «Про інноваційну діяльність» від 05.12.2012 р., – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [3]. «Інноваційна діяльність – це діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг» [3]. Інновація є таким новим, яке отримало своє впровадження, реалізацію, засвоєння, отже, уже деякою мірою стало традицією.

На сьогодні інновації ділять на такі групи: нові продукти, нові методи виробництва, нові структури управління, нові ринки. За технологічними параметрами розрізняють інновації продукту і процесу. Продуктові інновації передбачають застосування нових матеріалів, напівфабрикатів і комплектуючих; отримання принципово нових продуктів. Процесні інновації є впровадженням нових методів організації виробництва, нових технологій, є створенням нових організаційних структур у складі підприємства тощо. Розрізняють також інновації радикальні, покращувальні, модифікаційні, залежно від змін, що ними запроваджуються. Залежно від розповсюдження інновацій, їх можна класифікувати на одиничні й дифузні. Залежно від масштабу змін, передбачених запровадженням інновації, інновації є особливо великі, великі, середні, дрібні. Залежно від рівня новизни, їх ділять на радикальні та ординарні; за часом, необхідним для їхньої реалізації, на такі, що розраховані на певні довгострокові чи короткострокові періоди; за спадкоємністю – на заміщувальні, скасовувальні, поворотні, відкриваючі та ретроведення; зрештою, вони можуть бути завершені й незавершені, успішні чи неуспішні. Залежно від запропонованої новизни, інновації діляться на нові для певної галузі у світі, нові для галузі в країні, нові для підприємства чи групи підприємств. Класифікують інновації також залежно від сфери їхнього застосування: економічні, юридичні, соціальні, освітні тощо. Питанням класифікації інновацій займалися такі вчені, як Л. Барютін, Г. Вознюк, О. Волков, Н. Гончарова, А. Гречан, М. Денисенко, А. Загородній, І. Павленко, П. Тесля, В. Федоренко та ін.

Інновації варто відрізнити від несуттєвих видозмін у продуктах чи процесах, останні не втручаються в конструктивну будову й не впливають на якість чи вартість певного товару або продукту. Дослідники нині застерігають від наявного в суспільстві культу новизни, що призводить до псевдоінновацій чи інноваційної патології, коли нове не є кращим, а подекуди гіршим за вже існуюче; і це можна сприймати як свідчення домінуючої ролі, яку нині відіграють інновації.

Важливою складовою будь-якої інновації є інвенція – ідея, яка після свого опрацювання стане інновацією, становить сутність певного нововведення. Важливим складником інновації є також її впроваджувальність, доведення інновації до її практичного використання. Інновація є пропозицією, що має задовольняти ринковий характер, вона не лише містить у собі новизну, а й приносить прибуток виробнику. Новизну інновацій оцінюють за технологічними параметрами та з ринкової позиції. Інновація має містити в собі ініціацію – рекомендації щодо вдосконалення до початку інноваційного процесу або до його розвитку, а також дифузю – пропозицію щодо використання ідеї інновації, яку вже було обґрунтовано й, можливо, частково впроваджено.

Усе частіше в літературі можна зустріти термін «інноваційна культура», яким позначають не лише характерну рису сучасного світу, пов'язану з особливим місцем, що його посідають інновації, не лише світоглядну настано-

ву на пошук нових змістів, пошук нової єдності людства як у синхронічному, так і в діахронічному векторах, а й позначають цим поняттям певний новий тип культури, що складається нині. Існує безліч підходів до визначення терміна «інноваційна культура» [5, с. 347–349]. На думку автора, основоположним підходом до визначення сутності інноваційної культури може бути її розгляд із позиції діалектичної єдності традиції й новаторства. Інноваційна культура – це культура, спрямована на пошук, творення та впровадження нового за умови збереження наявного заради перспективи майбутнього. Саме в сучасності можемо констатувати зародження того гармонійного поєднання науки й поезії (Шеллінг), аполлонівського та діонісійського (Ніцше), раціонального й позараціонального, про що в різні часи, але з однаковою переконаністю у здійсненості власних ідей писали філософи. Стимулом пошуку механізмів здійснення такого поєднання нині – нагальна потреба виходу зі світоглядної кризи, що охопила все людство та постійно нагадує про себе через необхідність і неможливість розв'язання глобальних проблем сучасності.

Отже, у статті було обґрунтовано і сформульовано як висновки таке твердження: інноваційна культура, що спрямована на пошук нового (з його в гарному розумінні праксисом), змушена інтегрувати старе й нове, традицію та новаторство; її світоглядно-теоретичне підґрунтя, окреслене постулатами синергетики, переконує в можливості й, головне, продуктивності такого підходу. Це дослідження може стати базою для вивчення діалектичної єдності в інноваційній культурі й інших базових для культурогенезу понять, зокрема взаємодії національного та загальнолюдського; оскільки єдність, про яку йшлося, має фундаментальний світоглядно-методологічний характер, вона мусить бути подана на рівні всіх своїх репрезентантів. Продуктивним і перспективним може стати вивчення найширшого спектру культурологічних антиномій на предмет їхньої взаємодії, на предмет з'ясування їхньої участі в творенні постпосткласичної культури сучасності.

Література

1. Апресян Р.Г. Этика : [Энциклопедический словарь] / Р.Г. Апресян, А.А. Гусейнова. – М., 2001. – 671 с.
2. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / М.М. Бахтин. – М., 1979. – 424 с.
3. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4 липня 2002 року № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – Ст. 266.
4. Зильберман Д.Б. Традиция как коммуникация: трансляция ценностей, письменность / Д.Б. Зильберман // Вопросы философии. – 1996. – № 4. – С. 76–105.
5. Кириленко К.М. Культура і наука : [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / К.М. Кириленко. – К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2015. – 400 с.
6. Хейзинга Й. Homo ludens. В тени завтрашнього дня / Й. Хейзинга. – М., 1992. – 464 с.

Анотація

Кириленко К. М. Діалектичний зв'язок традиції й новаторства як сутнісна риса інноваційної культури. – Стаття.

У статті вивчаються сутнісні риси традиції, яка постає як спосіб буття й відтворення культурного спадку, як наскрізна лінія культурної еволюції людства, і новаторства, що є творенням нового, доповненням раніше існуючого. Прослідковується взаємозв'язок традиції та новаторства. Зазначається, що новаторський зміст імпліцитно закладений у традиції як її прагнення до відтворення, а новаторство, у свою чергу, тяжіє до набуття ознак традиції.

З'ясовується відмінність понять «новаторство» й «інновація». Зазначається, що інновація є таким новим, яке набуло свого впровадження, реалізації, засвоєння, отже, уже деякою мірою стало традицією. Дається класифікація інновацій, зазначаються їхні структурні компоненти. Обґрунтовується базовість поєднання понять «традиція» й «новаторство» для сучасної культури, розглядається ця взаємодія як визначальна сутнісна риса інноваційної культури як така, що спрямована на пошук, творення та впровадження нового за умови збереження існуючого заради перспективи майбутнього.

Ключові слова: традиція, новаторство, інновація, інноваційна культура, постпосткласична культура.

Аннотация

Кириленко К. М. Диалектическая связь традиции и новаторства как сущностная черта инновационной культуры. – Статья.

В статье изучаются сущностные черты традиции, которая является способом бытия и отображения культурного наследия, сквозной линией культурной эволюции человечества, и новаторства, которое является творением нового, дополнением ранее существующего. Прослеживается взаимосвязь традиции и новаторства. Указывается, что новаторское содержание имплицитно заложено в традиции как ее стремление к отображению, а новаторство, в свою очередь, тяготеет к приобретению черт традиции. Выясняется различие понятий «новаторство» и «инновация». Отмечается, что инновация является таким новым, которое получило свое внедрение, реализацию, освоения, следовательно, уже в определенной степени стало традицией. Дается классификация инноваций, указываются их структурные компоненты. Обосновывается базовость сочетания понятий «традиция» и «новаторство» для современной культуры, осуществляется рассмотрение данного взаимодействия как определяющей сущностной черты инновационной культуры как таковой, направленной на поиск, создание и внедрение нового при сохранении существующего ради перспективы будущего.

Ключевые слова: традиция, новаторство, инновация, инновационная культура, постпосткласическая культура.

Summary

Kyrylenko K. M. The dialectical connection between tradition and novation as an essential feature of an innovation culture. – Article.

The article examines the essential features of the tradition, which is a way of life and display of the cultural heritage as a transversal line of cultural evolution, and novation, which is the creation of a new, pre-existing complement. It is traced the relationship of tradition and novation. It is stated that novative content implicitly embedded in the tradition as its desire to display, and novation, in turn, tends to acquire traits of tradition. It turns out the difference of concepts of novation and innovation. It is noted that innovation is so new that got its introduction, implementation, development, therefore, it has to some extent become a tradition. The classification of innovation is given, structural components of innovation are indicated.

It substantiates basicness of combining of terms tradition and novation for contemporary culture, carries out the consideration of this interaction as determinative essential feature of an innovative culture as it is aimed at search, creation and implementation of the new while retaining the existing for the future prospects.

Key words: tradition, novation, innovation, innovation culture, postpostclassical culture.